

Chryšcijanskaja DUMKA

BIEŁARUSKI ČASAPIS — VYCHODZIĆ TRY RAZY U MIESIAC

Akt 25.III.1918 i Saviety

(Z pryčyny 20-ch uhodkaŭ aktu 25.III.1918)

Dzień 25.III kožnaha hodu — heta dzień uhodkaŭ vialikaha biełaruskaha historyčnaha aktu. 25.III.1918 h. Rada Bielaruskaj Narodnaj Respubliki ŭ Miensku abvieściła, što Bielaruś paryvaje polityčnuju jednaść z Rasiejaj i abjaŭlajecca niezaležnaj respublikaj. Z hetaha adnak, jak viedajem, ničoha nia vyjšła. Na pieraškodzie stali pradusim rasiejskija bašaviki, jakija da najvyšejšaha Idealu Bielaruskaha Narodu byli ŭšciaž varožyja.

1. U 1917 h. U siebiełarucki Kanhres, jaki razvažau nad losam Bielaruskaha Narodu i nad palityčnaj formaj jaho isnavannia, rasiejskija bašaviki razahnali, jak viedama, aružnaj siłaj.

2. Da aktu 25.III.18 bašaviki zašiody byli nastrojony duža varoža i ŭšciaž viali z im samuju raščuju baračbu, ilžyva jamu prypisvajučy: buržuaznaść, kapitalizm, fašyzm i inš.

3. Ideal aktu 25.III byŭ u narodzie tak vialiki i mahutny, što bašaviki nie mahli barocca z im srodkami tolki čysta negatyŭnymi, jany byli

zmušany ŭ prociŭvahu jamu załažyć BSSR: Biel. Savieckuju Sacyjalistučnuju Respubliku. Była heta adnak jaŭnaja padrobka i fikcyja. BSSR nikoli nia była niezaležnaj i nikoli da niezaležnaści nia imknułasia. BSSR zašiody była zvyčajnaj kalonijaj Maskvy.

4. U BSSR zašiody vialasia samaja raščujaja i konsekvantnaja baračba z biełaruskaj nacyjanalnaj idejaj i z bieł. nac. kulturaj. Lozung: kultura kamunistyčnaja źmiestam i nacyjanalnaj tolki formaj — havora sam za siabie.

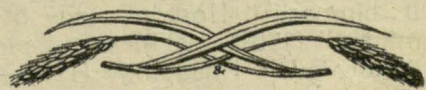
5. Praŭda, byŭ peryjad u BSSR tak zv. „nacdemaŭski“ (1920—1930), kali byli siakijatakija mahčymaści dla ražvicia biełaruskaj nacyjanalnaj kultury i kali dziela hetaha ŭ Miensk zjechašiasia badaj uviešćviet bieł. nacyjanalnaj kulturnaj intelihiencyi. Ale „sialanka“ zakončyłasia tym, što badaj usie henyja biełaruskija kulturnyja siły byli tam žniščany nia tolki maralna, ale i fizyčna. I chto viedaje, ci heny prajaŭ „nacdemaŭščyny“ nia byŭ zaimpravizavany šviedama, kab prycahnuć u biełarucki Miensk jak najbolš biełaru-

skaj intelihiencyi i jaje žniščyć?

6. Što siaŭnia ŭ BSSR? U palityčnym žyćci poŭnaja zaležnaść ad Maskvy, u ekana-mičnym — pańščyna sialan, jakuju jany adbyvajuć savieckaj Maskoŭskaj dziaržavie, u žyćci kulturnym — dalejšaje niščaŭnie biełaruskaj nacyjanalnaj ideji i prašledavaŭnie relihii.

7. Apošni vialiki praces u Maskvie nad starymi bašavikami, z jakich 18 prysudžany na śmierć i jakija rasstralany, tak-ža jarkaje światło kidaje na bašavickija adnosiny da aktu 25.III.1918: mnohim z ich — praŭdziva ci nie, u heta nie ŭvachodzim — zakidali miž inšym, što jany imknułisia da stvareŭnia niezaležnaj Bielarusi i heta tak-ža zavažyła na losie ich žyćcia.

Heta ūsio dakazvaje, jak heny akt 25.III.1918 jość sa-praŭdy vialiki i mahutny, jak biełarucki narod adporny na žyćciovyja bury i jak jon sa-praŭdy żyvučy...

„Naša pieśnia“

Hetak nazyvajecca zbornik 15-cioch bielaruskich narodnych pieśniaŭ (tekst i noty) z repertuaru viedamaha Bielaruskaha Choru R. Šyrmy. Usie pieśni zharmanizavany na 4-hałosy: miašany chor pieradavymy siańnia znaŭcami bielaruskaj pieśni, jak Hrečaninaŭ, Haikoŭski, Rahoŭski, Slavianski i h. d. Pry zborniku niama ani slova ad jahonnych vydaŭcoŭ. Kidajecca heta ŭ vočy.

Z taho, što zbornik paznačany jak „sšytok 1,“ možna dahadvacca, što vydaŭcy jaho dumajuć vydavać „sšytki“ dašyja. Kab-ža ich najbołš i jak najchutčeŭ!

Vydadzieny zbornik maje vielmi hustoŭnuju vokładku, jakuju zaprajektavaŭ i vykanaŭ małady bielaruski mastak M. Siaŭruk.

Havaryć ab źmieście śpieŭnika, a tymbolš aceŭŭać harmanizacyju — nie pačuvajusia na siłach. Techničnaje vykanaŭnie śpieŭnika, jak na Vilenskija bielaruskija varunki — dobraje. Škoda, što pry zborniku nie znajšlosia kutka dla „Errata“, kudy sioje-toje treba było-b ustavić, kab papiaredzić vykanaŭcaŭ. Moža-b na heta niejki sposab jašče znajšoŭsia.

Cana zbornika 1 zł. 50 hr., z pierasyłkaj 1 zł. 75 hr.

Jak źmiest śpieŭnika, tak i jahonaja dastupnaść pavinny zrabić jaho majemašciu ūsiech, chto tak

Patrebny čyn a nia słovy

Amerykanski arcybiskup m. Či kaho kardynał Mundelein skazaŭ nadoviačy pramovu, u jakoj enerhična vystupiŭ prociŭ hramadzkej kryŭdy „Katalickaja Akcyja — kazaŭ kardynał — abaznačaje čyn, a nia pustyja słovy. Niama sensu arhanizavać konferencyi i referaty ab kamuniźmie i jaho niebiašpiecy, kali budziem havaryć ab hetaj prablemie tolki akademickim sposabam. Kali chočam dasiahnuć jakoje mety, treba ūziacca enerhična za praktyčnyja sposaby, treba čynu. Jak lekar u medycy-

ci hetak bielaruskaj piešnjaj cikavicca. Usich ich možna i treba da hetaha śpieŭnika jak najščyrej zaachvocić.

Urešcie, pišačy hetyja radki, nia možna abminuć moŭčkami hram. R. Šyrmy, jaki tak achviarna dla bielaruskaj pieśni pracuje i jakomu ū vialikaj miery treba być udziačnym za vychad u šviet i hetaha cennaha zbornika. Kab-ža hetkich ludziej nam dy bołš. A tymčasam, kab sympatyčny naš „dziadzka Ryhor“ jak najchutčeŭ zvolniŭsia ad vyčerpvyajučaha jaho „rysavaŭnia notaŭ“ i ūsiecela moh addacca vyškukivaŭniu i raskryvaŭniu skarbaŭ bielaruskaj narodnaj pieśni!

Ad. Klimovič

nie pryhataŭlaje lek suproč zaražeŭnia, tak i my pavinny pryhataŭlać antydot. My ūžo adpakutavali toje, što doŭhi čas byli supolnikami tych, katoryja nia jšli adpaviednym ślacham. Vielmi časta pracadaŭcy sposabam poŭnym hipokryzii dzieła svaich ehaistyčnych metaŭ umieli vykarystać aŭtorytet Kašcioła, prosiacy ū jaho intervencyi ū ich abaronie, kali zdaraŭsia jakiš spor, mima taho, što płacili svaim rabotnikom prosta skandalna nizkija płaty. Spadziazusia, što tyja časy adyjšli biespavarotna ū minuščynu. Našaje miesca pry biednych, pry rabotnikach! Heta našyja ludzi, heta jany budujeć kašcioły, heta jany chodziać u hetyja kašcioły, heta ichnija dzieci chodziać u našyja škoły, heta jany dajuć nam duchavienstva i žaŭnieraŭ! Jany ūsie spadziajucce ad nas kiraŭnictva ideolohičnaha i maralnaha padtrymaŭnia. Nia možna chavać niebiašpieki kamunistyčnych upłyvaŭ, jakija pastupajuć niahodnym i abłudnym sposabam, i niebiašpieki tych, katoryja vystupajuć prociŭ kamunizmu, adnačasna kryŭdziać i vyzyskivajuć, jakija vystupajuć prociŭ zakonu, što hvarantuje minimum płaty, i pazvalajuć na vykarystyvaŭnie žančyn i dzieciej. Adnosna takich pastupkaŭ my nia možam astavacca pasyŭnymi.“

AD. STANKIEVIČ

Bielaruski Chryścijanski Ruch

Historyčny narys.

RAZDZIEŁ III.

8)

Pačatki bielaruskaha i katalickaha ruchu arhanizavanaha.

(1910—1915).

§ 1. — Ks. Fr. Hrynkievič i Horadzienski Hurtok Bielaruskaj Moładzi „Chatka“.

Pačatak bielaruskaj narodnaj, u duchu chryścijanskim, arhanizavanaj pracy źviazany pradusim z asobaj ks. Fr. Hrynkieviča. Voš-ža paznajomimsia tut bližeŭ jak z jaho asobaj, tak i z jahonaj pracaj.

Syn sielanina. Radziŭsia ū 1884 h. u Novym-Dvary, Sakolskaha pav. Tut-ža prajšoŭ pačatkavyja navuki ū rasijskaj narodnaj škole. Pašla vučyŭsia ū himnazii ū Horadni, tady ū Vilenskaj Duch. Seminaryi (1901—1905), adkul pieraječaŭ na navuki ū Kat. Duch. Akademiju (1905—1907), a z jakoj za-

hranicu ū Insbruk (1907—1908) i Miunchen (1908—1909). Pašviačany na ksiandza 1907 h. Budučy ū Insbrodu, družyŭ z ukraincami. Byŭ adnak hospitan-tam „Polonii“.

Bielaruskaja nacyjanalnaja dumka začynaje ū jaho vyjaŭlaccu ūžo ū Duch. Seminaryi ū Vilni. Spryjali hetamu tavaryšy kleryki litoŭcy.

Budučy studentam u Duchoŭnaj Akademii ū Pieciarburzie, ks. Fr. Hr. jošć ūžo šviedamym Bielarusam. Spryčyniajecce da hetaha prof. Br. Epimach-Šypila i tavaryšy akademiki: ks. Ad. Lisoŭski i ks. H. Betto. U hetym časie 18.XII.1905 h. jon na studenckim sabraŭni čytaŭ referat ab bielarusach. Šviedča ab hetym biskup M. Rejnīs, jahony tavaryš. List biskupa znachodzicca ū pryvatnym archieve aŭtara hetaj pracy.

U Insbrodu i Miunchinie byŭ navat nievialički bielaruski hurtok, da jakoha naležyli: ks. Fr. Hr., ks. Ad. Lisoŭski i studentka Salanka z Horadni. Hetaja bielaruskaja trojka na čužynie ražvivala bielaruskuju dumku.

Ks. Fr. Hrynkievič ūžo tady znajecce z bielaruskim adradžencam Ivanam Łuckievičam, z jakim časta padtrymlivaje znosiny.

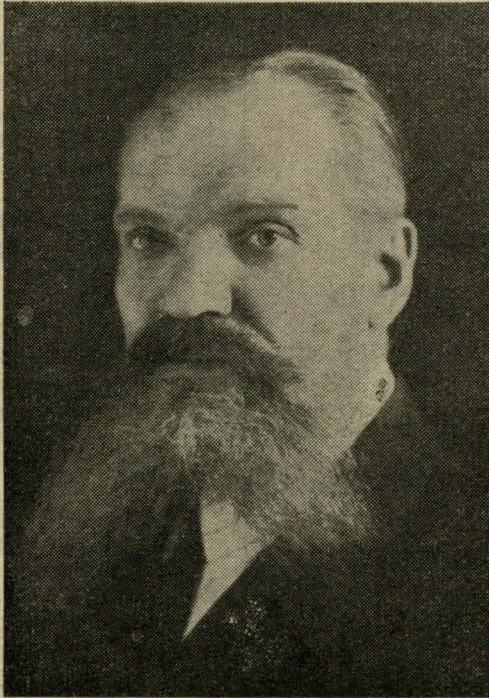
Pracu svaju, jak ksiandza i hramadzianina, pačynaje z 1909 h. ū Horadni, kudy byŭ naznačany

Piotr Krečeŭski

(Z pryčyny 10-ch uškodkaŭ śmierci)

Piotr Krečeŭski radziŭsia 7.VIII. 1879 h. u Kobrynskim pav., Horadzianskaj hub. Vučyŭsia ŭ Vilen-

daŭcam. Revalucyja 1917 h. zastaje P. Krečeŭskaha na hetaj pasadzie ŭ Barysavie. Na Usiebiela-

skej Duchoŭnaj Seminaryi, jakuju skončyŭ 1902 h. Pašla zajmaŭ pasady: vučyciela i bankavaha ŭradaŭca. U 1914 h. byŭ zabrany na vajnu i naznačany vajennym ura-

ruskim Zjezdzie 1917 h. byŭ jon vybrany siabram Rady Zjezdu. 19.II.18 uvajšoŭ u skłađ pieršaha bielaruskaha ŭradu (Narodny Sakrataryjat). U traŭni 1918 h. za-

zakonavučycielem himnazijaŭ. Budučy na hetym stanoviščy, u volny ad pracy čas, vyjaždzaŭ časta zahranicu dziela navukowych metaŭ.

U toj čas byli ŭ Horadni ksiandzy bielarusy: Rodžko i Baroŭka, jakija stajali za aśvietu dla Bielarusau u ich rodnaj movie. Hetkaj byŭ dumki tak-ža i tahačasny dziekan ks. Ellert.

Spaŭniajučy abaviazki himnazijalnaha zakonavučyciela, stykajučysia blizka z školnaj moładziaj, z pachodžaŭnia pieravažna bielaruskaj, a sam budučy śviedamym bielaruskim adradžencam, maŭlady ks. Hrynkievič vykarystaŭ abstaviny i siarod moładzi raźviŭ šyrokuju bielaruskuju narodnuju i katalickuju pracu. Pracavaŭ jon hetak ad vosieni 1909 da 1914—1915 h.

Ks. Fr. Hr. pamahaŭ matarjalna i maralna vydaviectvu bielaruskaha katalickaha časapisu „Bielarus“, što vychodziŭ u Vilni (1913—1915). Pisaŭ sam u hety časapis i prasiŭ pisać tak-ža ks. Uł. Tałočku. Jašče zaraz pašla evakuacyi Vilni i zaniaćcia jaje niemcami (18.IX.15) zaachvočvaŭ ks. Uł. Tałočku, kab pačynać jakujuś bielaruskuju pracu. Sam adnak užo da hetaj pracy byŭ astyŭšy, a kali nastala Polšč, dyk adyjšoŭ ad jaje susim.¹⁾

1) Z uspaminaŭ ab ks. Fr. Hrynkieviču ksiandza Uł. Tałočki.

Pryvitaŭni z Ameryki

Z nahody vialikaha historyčnaha dla ŭsich Bielarusau dnia 25 sakavika, my Bielarusy z dalokaj Ameryki, ducham lučymsia z usimi Bielarusami i pierasyŭlajem usim biel. dziejačom najlepšyja pažadani.

Daražeŭkija! Starajmasia, pracujma i vučyma svaje dzieci čytać i pisać pabielarusku. Bo tolki hetak možam pryniaści pomač našamu darahomu narodu.

Niachaj žyvie Bielaruski Narod!.

*Uladysłaŭ Tarasevič,
Branisłava Navahradzkaja,
Janka Navahradzki,
Ks. dr. J. Tarasevič.*

Lisle III

niaŭ stanovišča Staršyni Handlovoj Pałaty Bielarusi. 11 kastryčnika 1918 h. vybrany sakratarom Rady Bielaruskaj Narodnaj Respubliki. 13 śniežnia 1919 byŭ vybrany staršynioj hetaj Rady. Trymać ściah niezaležnaści Bielarusi i ŭ Bielarusi astavacca, nia było mahčymym. Dziela hetaha P. Krečeŭski z bielaruskim uradam pra byvaŭ zahranicaj: u Koŭnie, u Berlinie, Ryzie, uznoŭ u Koŭnie i ad 1923 aŭ da śmierci 8.III.1928 h. pra byvaŭ u Prazie Českej.

Ks. Fr. Hr. pryjmaŭ tak-ža ŭčaście ŭ vydaŭni pieršaha bielaruskaha katalickaha malitaŭnika „Boh z nami“. Pamior 26.VII.1933 h.

Ab ideovaj charakterystycy ks. Fr. Hrynkieviča, a tak-ža ab jahonaj bielaruskaj pracy pradusim spatykajem karotki ŭspamin, zmieščany ŭ „Kryvičy“.²⁾ Z henaha ŭspaminu daviedvajemsia nastupnaje.

— U 1913 h. u Horadni hrupa vučniaŭ siarednich škol załažyla „Bielaruski Hurtok“, jaki staviŭ sabie metaj samaaśvietu i samaŭśviedamleŭnie. Sabralisia ŭ hetym hurtku vyklučna dzieci bielaruskich sialan, kataliki, jakim čuža bylo ŭ padobnych arhanizacyjach polskich, a tak-ža niasvojska im bylo i ŭ padobnych arhanizacyjach pravasłaŭnych, u jakich, u tyja časy, panavaŭ duch samadziaržaŭja i „obščeruskaści“.

I heta zrazumiela, bo ŭ polskich arhanizacyjach moładzi hurtavalisia dzieci panoŭ i padpankoŭ, bački jakich i ich blizkija pomnili jašče ab utračanim panavaŭnia nad bielarusami, u rasiejskich — užo — byli dzieci rasiejskaha čynoŭnictva i pravasłaŭnaha duchavienstva, bački jakich i ich blizkija,

2) Ян з-пад Ласосны „Горадзенскі Беларускі Гурток 1913 г. „Успаміны“. (Крывіч, 1924, № 1(7).

Vyšejšija škola ũ Litvie

Ŭ Litvie aprača Univerzitetu Vitaŭta Vialikaha ũ Koŭnie i Ziemlarobskaj Akademii ũ Datnovie isnuje jašče niekalki vyšejšych školaŭ.

1920 h. u Koŭnie byli zasnavany Kursy Rysunkaŭ, jakija ũ 1923 h. byli pieraarhanizavany na školu Mastactva. Heta škola isnuje i ciapier i pryhataŭlaje mastakoŭ z roznych halinaŭ.

1920 h. kampsyhtar Naujalis zalažyŭ školu Muzyki, jakaja ũ 1933 h. byla pieraarhanizavana na konservatoryju. Sioleta heta škola maje 31 profesara i 213 studentaŭ. Konservatoryja maje 7 addziełaŭ z 23 asobnymi klasami. Za piać hadoŭ svajho isnavanŭnia vypuściła jana ũžo 73 absolventaŭ.

1934 h. založany ũ Kłajpedzie Handlovy Instytut, jaki pryhataŭlaje ludziej adumyštoŭcaŭ dla handlu i promyслу. Niadaŭna založany, takža ũ Kłajpedzie, Pedahohičny Instytut. Heta škola pryhataŭlaje vučycialoŭ dla pačatkavych školaŭ. Dahetul hetym zajmalisia vučycielskija seminarij, jakich bylo 8, a ciapier astalošia da času tolki 2. Takim čynam usia praca dziela pryhatavaŭnia vučycialoŭ dla pačatkavych školaŭ naleža badaj vyklučna da vyšejšaj školy — da Pedahohičnaha Instytutu. Heta švidča ab vysokaj kultury litoŭskich vučycialoŭ u pačatkavych školach.

I
Pa śniezie bielym navakoła
łunajuć bomy šumiatoŭ.

Lažać darohi, —
sotni stołak
ŭ spakoju dremlučych paloŭ.

Zaraj maroz chvarbuje ščoki...
Skrypiać pa śniezie pałazy
i sami lezuć ũ vušy z boku
čyješ žyvyja hałasy.

Tam peŭna vioska za haroju —
pa pieśniach serca paznaje,
chłapcoŭ razhulle maładoje
z bajanam pjanym na čale.

Duša kryłatym uspaminam
viartaje moładašć maju, —
ahniom junackich pieralivaŭ
ja znoŭ chvalujuš i žyvu.

Z uśmieškaj cichaju biarozy
kivajuć bielaj hałavoj.
— šukaj ũ biahučym mih pryhožy
i nie viartaj, što za taboj.

1936 h. arhanizavana ũ Koŭnie Veterynarnaja Akademiya, meta jakoj: pryhatavać daktaroŭ veterynaryi dziela naležnaha lačeŭnia i dahladu haspadarskaj žyvioły, hadoŭla jakoj ražvivajecca duža šyroka.

Sav.

Biarozy — lubyja!

Ja — znaju.
Prachodzić ũsio, jak niejki son.
Maja viasna byla biaz maju;
za mnoj nia mnoha švietlych dzion.

II.

Biažy, biažy,
moj koŭ bulany, —
jamčej žvinicie šumiaty;
pad hołas pjanaha bajanu
chaplŭ ũspaminaŭ maładych.

Junactva ptuškaj pralaciela,
ja pryznajusia sam sabie, —
ahniom buntujučym harela
duša ũ niaroŭnaj baraćbie.

I ad papasu, da papasu
ciahnuliš budni pałasoj.
Ŭzdym žmianiaŭsia — pustkaj času,
ciarpieŭnie — smahaj i tuhoj.

I niaprytulnikam biaz chaty
ja pieśni chatam hadavaŭ,
a śle dam cieŭ vastrožnych krataŭ,
jak zdaŭ, — dušu mnie vartavaŭ.

Ale biarozy... Ja — nia plaču,
nia zajzdrašć sercam hutaryć,
ja nie patrapiu-by inačaj
druhuju moładašć pražyć.

Krynič razhulle ũ pieśni novaj,
bajan u chmielu maładym!
Ja vybraŭ sam svoj šlach žyćciovy,
ja — nie pakrydžany nikim.

M. Mašara.

10.1.1938.

trymali ũ toj čas u svaich rukach ũladu nad Bielaruskim narodam.

Pieršyja spasobilisia ũ svaich imknieŭniam być iznoŭ panami na Bielarusi, druhija — utrymać panavaŭnie. A pa istocie svajej abiedzvie hetyja arhanizacyjnyja hrupy moładzi byli roŭna varožyja bielaruskamu adradžeŭniam.

Faktyčna-ž „polskašć“ i „ruskašć“ adnych i druhich byla ũrojenaja, bo pieršy i drugi aboz skladašia pieravažna z tych-ža apalačanych i abmaskalnych Bielarusau, skladašia z samaha blahoza gantunku nacyjanalnych renehataŭ, vyrakšysia svajho narodu.

Vos-ža ũ hetym časie adzinym čalaviekam, jaki advažyŭšia časam havaryć niekalki sloŭ pabielarusku, byŭ ks. Hrynkievič. Jahonyja niašmietyja i niamnohija bielaruskija slovy byli mahičnaj pryčiahajučaj silaj dla školnaj moładzi, z jakoj jon byŭ u blizkaj styčnašci, jak zakonavučyciel. Kala jaho asoby lohka ũtvaryšia „Bielaruski Hurtok“, u asnovu jahoza paložana byla vieravyznaŭčaja oznaka. Heta adpaviadała charakteru samoza kiraŭnika, jaki vyznačašia relihijnym fanatyzmam.

Ŭčašcie ũ bielaruskim adradžeŭniam, na horadzieskim hruncie, ksiandza i prydaŭnie jamu tut konfesyjanalnaj afarboŭki, adrazu ũmacavała za

„Bielaruskim Hurtkom“ u vačach moładzi pravalaŭnaj pierakanaŭnie, što ruch hety vychodzić z polska-katalickich krynic, a heta ũ svoj čarod postavila pieraškodu pašyreŭniam jaho na maładziej zrusyfikavanuju. Zrešta, treba pryznać, što ũ hetym byla dola praŭdy. Kiraŭnik horadzieskaha „Biel. Hurtka“ ks. Hrynkievič nie naležyŭ da bielaruskich adradžeŭnaŭ, jakija bačyli ũ Bielaruskim narodzie samametu, — jon vychavany byŭ sam na bałamutnych idejach polskaha pašlannictva na bielaruskich ziemlach i bielaruskaje adradžeŭnie traktavaŭ jak pravincyanalnuju polskuju admienu. Stašy na šlachu bielaruskaha adradžeŭnia, jon, svaim pryrodžanym fanatyzmam parvajučy za saboj moładz, adnačasna ũchodziŭ u labirynt supiarečnašci z samym saboj. Zhetul uva ũsiej jaho rabocie z horadzieskaj moładździu atrymlivalasia kryvaja, łamanaja linija, bo zbudžanaje nacyjanalnaje pačućcio ũ moładzi vychodziła časta z ramak bielaruskaj parafijałščyny ich kiraŭnika. Zajaŭlajučy siabie Bielarusam, ks. Hrynkievič nia mieŭ u svajej dušy bielaruskaj ideologii. Ŭvieš jaho švietahlad kulturny i palityčny toŭpišia ũ ramach polščyny, u jakoj babylski kutočak advodzišia, biazumoŭna blizkaj i darahoj jamu, bielaruščynie.

Adzinym vidomym dakumentam tahočasnaj dziejnašci „Biel. Hurtka“ ũ Horadni, pad duchovym

Ultimatum Polščy Litvie

Z pryčyny zabojsťva polskaha žaŭniera na litoŭskapolskaj hranicy, ab čym pišam na inšym miescy, Polšč 17.III a hadzinie 21-šaj daručyla Litvie ultimatum, u jakim miž inšym damahajecca ŭnarmannia ŭzajemnych adnosinaŭ, pierastać ličyc Vilniu stalicaj

Litvy i dać satysfakcyju za zabitaha žaŭniera.

Kali heta pišam, adkaz Litvy jašče niaviedamy, a tak-ža aficyjalna niaviedamyja da hetaha polska-litoŭskaha kanfliktu adnosiny vialikich dziar-žaŭ.

Ɖaciecha u religii

Noč.

Špić usia vioska, tolki ŭ adnoj chacie haryć ahoń.

Tafila — dačka Marcina Baravoha lažyc choraja na jakujušci nievylačymuju chvarobu.

Usie, ceļaju chataju, jak matyli, tak staralisia jaje ratavać; ale ničoha — štoraz dalej, to ŭsio joj horš i horš.

Užo para razy pryvozili da jaje ksiandza z Panam Boham.

Apošnim časam jana zusim aslabla.

Užo ad niejkaha času nie hasicca ŭ ich ahoń i chtošci z chatnich musić u nočy siadzieć pry choraj.

Bačyli ŭsie i jana sama razumiela, što musić umiarc.

Usia siamja musiła hladzieć

biaspomačna na toje, što heta darahaja im istota musić ad ich adyšci, a jany jak-by jaje ni škadavali — ničoha paradzić nia mohuć.

I jana sama z poŭnaju prytomnašciaj bačyla, što musić pakinuć hety šviet.

Zdavašasia, hledziačy z boku, što roskaç biazbreznaja ich usich ahortvać musić.

Ale-ž nie!

Jak sama Tafila, choć joj chacie lasia jašče žyc, tak i ŭsia jaje radnia, katoraja jaje mocna škadavala — viedala, što *jošć žycio zabrobnaje*, bo jany byli ludźmi vierujučymi i ŭ abličcy šmierci znachodzili ŭ religii paciechu...

Dzie-ž u takim pałažerŭni znajduć paciechu biazbožniki?

D. Aniška.

Pievień

(Baśnia).

Naš pievień ab kurej nia dbaje;
A dzie ziarnio prydbaje,
Dyk, choć čubatku kliča,
Zdaloku kroki liča,
Kab, pokul kurka dalacić,
Ziarnio samomu zmałacić.
— A jak pryskočać dzvie —
— Adnej, druhoj pa hałaviel
Sam jeŭ najmienš za dvuch —
Až spuch.

I hetak zamaryŭsia,
Što i piajać zabyŭsia.
Nu, kury raspaŭžlisia,
A jon „piajaŭ“ u misie.

— o —

Ja vidzieŭ — našy maļajcy —
Artysty — šviet dzivili;

— A pośle... z Parnasu zlezšy, jak
[šaŭcy,

Dal-Boh-ža, vodku pilil
Vincuk Advažny.

Prystanyja ŭ redakcyju knižki

K. П. — «На водах Полісся». Львів 1938. U hetaj knižycy sioje-toje spatykajem i ab paleskich bielarusach. Asabliva cikavyja ŭvahi aŭtara ab jaho spatkaŭni ŭ Alpieni z bielaruskaj šlachtaj, šviedamaj svajej biel. nacyjanalnašci.

Василь Маковський — Суд над Іваном Гнатовым. Жовква 1938.

Марко Вовчок — Козацька Дочка. Жовква 1938.

kiraŭnictvam ks. Hrynkieviča, astalašia adnadnioŭka „Kołas našaj nivy, Horodno 1913 h.“¹⁾ Heta adruki pisany zbornik vučnioŭskaj litaratury, adbity na šapirografie siniaj farbij. Charakter pišma vykazvaje vučnioŭski mazol.

Pradmova, vidać, pisana rukoj kiraŭnika hurtka. Za temu ŭziata evanhielskaja pryповiešć ab siajbicie. Tut havorycca ab ziarniatach, paŭšych na roznajakuju hlebu. Kančajecca pieradavica-pradmova žadaŭniem, „kab i hety horadzienski „Kołas“ vydaŭ choć maleŭki, najmienšy kałasočak z paraju ziarniatak: ziarniatak kachaŭnia bačkaŭščyny i bratoŭ rodnych“.

Šmat žyviejšy i cikaviejšy źmiest tvoraŭ vučnioŭskaj pradukcyi. Tut užo čuvać zikipajučaje žycio, parušajucca nacyjanalnyja i sacyjalnyja pytaŭni, nie nadumna, a pačućciova i dziela hetaha niaz, niespadziavana dla samych aŭtaraŭ,—hlyboka...

Usiaho ŭ sšytku, farmatu pisomaj papiery, 16 bačynaŭ i 16 zahałoŭkaŭ roznych tvoraŭ. Mova ŭ časapisie čystaja, pryhožaja, z adcienkam horadzienskaha dyjalektu, u jakim havorycca: „pane, vaŭle, mužykie, dziaŭkie“ i h. d. Pisana adnadniaŭka łacinkaj.

1) Adzin ekzemplar hetaj adnadnioŭki znachodzicca ŭ pryvatnym zbory Jazepa Najdziŭka ŭ Vilni.

Parušana ksiandzom Hrynkievičam u Horadni bielaruskaja stychija chutka pierarasa samoha ich siajbita, asabliva, kali moładz, končyŭšy himnaziju, trapiła ŭ Pieciarburski ŭniversytet, satknušasia z moładzaj z druhich bielaruskich pravincyjaŭ i haradoŭ. Pravincyjanalny patryjatyzm moładzi tut chutka ŭstupiŭ miesca šukaŭniem, jak u halinie nacyjanalnaj, tak i sacyjalnaj, ideolohii, i, mała-pamału, u studenckich kruhoch zaradžajecca zdarovaje narodnictva. Hetyja, užo novyja idej, moładz zvarotnaj chvalaj pryvoziła nazad u svaju pravincyju. Ramki konfesyjonalnašci, załožanyja „Bielaruskim Hurtkom“, razłacielisia, jak pył i pačynajecca zbližeŭnie—doŭha, mazolna i planova dzielenych ŭsiakimi našymi vorahami i škodnikami, — Bielarusau pravastaŭnych z Bielarusami katalikami. Nie dalej jak u hođ, pašla vychadu ŭ šviet horadzienskaha „Kołas“, byli užo ŭ Horadziensčynie hurtki bielaruskaj moładzi, u jakich religijnaje pytaŭnie nie stanaviła padzielu. A heta byŭ, jak na tyja časy, vialiki krok napierad. —

Hetulki i hetak ab horadzienskim „Biel. Hurtku“ i jahonym kiraŭniku ks. Hrynkieviču padaje nam Jan z pad Łasosny ŭ „Kryviču“. Treba pryznać, što šmat u hetym jošć praŭdy, ale šmat tak-ža i nia-praŭdy.

Biełaruskaja chronika.

Čarhovy apraŭdalny prysud „Bieł. Krynicy“. Redaktaram „B. Krynicy“ doŭhija hady byŭ J. Paźniak. Za kanfiskaty hetaj hazety było wielmi mnoha sudoŭ. Čarhovy sud nad red. „B. Krynicy“ J. Paźniakom adbyŭsia 11 h. m. Akružny Sud red. J. Paźniaka apraŭdaŭ. Zavieršana ja „B. Krynica“ nia maje ŭžo ani adnaho karajučaha prysudu. A hetkich prysudaŭ u praciahu adnaho tolki hodu red. Paźniak mieŭ 12. U hetych spravach u sudzie baraniŭ advokat B. Alachnovič.

Zborka pryjacielaŭ biełaruskich skaŭtaŭ adbyłasia 13.III u bieł. himnazii. Vybrany novy ŭrad.

Razviazannie Bieł. Nacyjanalnahha Kamitetu. Apošnim časam Starastva pavidamila, što zaviešany Bieł. Nac. K-t susim razviazany.

Rekolekcyi dla biełarusau katalikoŭ skončylisia 20.III. Rekolekcijami kiravaŭ Ks. Ad. Stankievič.

Z hazet

Try prahramy.

U polskim časapisie „Palityka“ z 10 h. m. nadrukavany wielmi cikavy artykul ab polskaj palitycy adnosna Ukraıncaŭ, Biełarusau i Litoŭcaŭ. Hety artykul śćviardžaje isnavaninie aź troch prahramaŭ polskaj palityki adnosna hetych narodaŭ.

Pieršaja prahrama maje na mecie ŭzmacnieńnie polskaha elementu na „Kresach“ sposabam asadnictva i kolonizacyi pry pomočy vynaradaŭleńnia miascovaha nasielnictva, nie dajučy jamu rodnaj škoły, roznych arhanizacyjaŭ i h. d. Hetaj prahramy trymajucca endeckija elementy i zblizanyja da ich hrupy.

Druhaja prahrama maje na mecie asimilacyju niapolskaha elementu špiarša dziaržaŭna, a pašla nacyjanalna. Hety kirunak reprezentujuč redaktar Vilenskaha „Stowa“ St. Mackievič, K. Prušynski i inšyja vilenskija polskija publicysty.

Trećiaja prahrama—heta imknieńnie da parazumieńnia z inšymi narodami na realnaj padstavie, pryznajučy dvustaronna postulaty, vplyvujučyja z pryncypaŭ sučasnaaha nacyjanalizmu. Hety kirunak reprezentuje časapis „Polityka“ z mnogimi svaimi supracovníkami.

Badziajucca knižki

(Kirmašnja ŭspaminy)

Papaŭ i ja ŭ dzien śv. Kazimiera na Łukiški, kab pryhledzicca ludcam roznaj mierki i vygladu. Ciopkajucca pa bałocie, biahuč jakby hnalisia za kim pa chadniku, stajač dyj kryčač ušciaž pradaŭcy, jak pryšpileny da svaich tavarau. Prosta — jak na kirmašy!

Ja začau šukač nie taho, čaho šukali mnohija inšyja. I, jak trochi vučony, začau kirmašavač ad knižak i na ich skončyŭ.

Hlanuŭ... i spałochaŭsia. Vialikaja kuča knižak i šparhalaŭ kala bałota, abo j zusim u bałocie.

Pry hetymi aŭtar henaha artykulu dakazvaje pamykovašč pieršych dzvioch prahramaŭ, čvierdziačy, što asimilavač Ukraıncaŭ, Biełarusau i Litoŭcaŭ nia ŭdasca i dziela hetaha padaje treciuju prahramu — parazumieńnia na realnaj padstavie.

Stalin pryslužnik fašyzmu

Pryjaciel Hitlera i Musoliniaha

Polskaja i zahraničnaja presa apošnimi dniami šyrok a pisvaje dzivosny palityčny pracis u Maskvie, zlučeńnie Aŭstryi z Niamieččynaj i ahulnyja mižnarodna-palityčnyja nastroi.

Z pryčyny adnačasnašci pracisu ŭ Maskvie i aŭstryjska-niamieckaha zlučeńnia presa zusim lohična vyvodzič, što Stalin jošč pryjacielem Hitlera, bo Francyja, trymajučysia sajuzu z SSSR, dzie Stalin svaimi kryvavymi raspravami hetak asłabiŭ dziaržaŭnuju silu, nie mahła reahavač na palityčny pastupak Hitlera i dziela hetaha ahraničyłasia tolki papiernym pratestam.

U italjanskaj hazecie „Popollo d'Italia“ Musolini zmiaščiu svoj artykul ab apošnim procesie ŭ Maskvie, u katorem piša: Stalin ciapier prad akančalnym upadkam bašlavizmu vykonvaje wielmi karysnuju dla fašyzmu rabotu, bo jon pa čarzie biezmiłaserna niščyć usich svaich vorahaŭ, jakija tak sama jošč vorahami fašyzmu.

Hetkaje pryznanie Musolinim zasłuhi Stalina dla fašyzmu niamilaserna ašmiašaje apošniaha i jaho baračbu z „fašystami.“ Slovam, Stalin staŭsia pryslužnikom fašyzmu i pryjacielem Hitlera i Musoliniaha.

Kruhom jaje taŭkucca ludzi, raskopyvajuč, porač knižki, tarhujuč...

Pry hetaj kučy knižak, katoraju ludzi paroli i raskidali štoraz bolš, pryšlo mnie niekalka dumak. — Kali heta ŭsio paraskidana je hłupstva i kali supraŭdy na 200 bałonak poviešč Gutkoŭskaha bolš nie kaštuje jak 10 hrašoŭ, to na što-ž ludzi stolki napsuli papiery, času? Kali taja knižka razumnaja i vartasnaja, čamuž jana valajecca?!

Usiudy nieparadak. Abo vsachli ŭ ciapierašnich kryzysovych časoch mazhi pisarom, abo nie chapiła miejsca na knižki ŭ kniharniach...

Padychodžu da inšaj knižnaj kramki. Paradak tut lepšy. Baču 5 tamoŭ Schillera ŭ aryhinalu. Pytaju canu: — 2 zł., adkazvaječ. „Zrešta, jak dla Vas, poŭnaje heta vydańnie niamieckaha paeta addadziom za paŭtary załatoŭki...“ Tut-ža pobač mianie niejkaja žančyna tož tarhuje knižycu. Jaje nazova: „Egipsko-faraoński sonnisk.“ Cana — załatoŭka. — Strašnaja aharnuła mianie zlošč z pryčyny hetkich knižak i cen: na knižki hienija i durniejšaha ad bota aŭtara sonniska. Pry kupcu kažu: „Dyk pania nie stydaješsia čytač i vieryč u takija rečy?“ — „O, nie, taž ksiąžka przecie drukovana...“ — adkazvaje krychu zmiašaŭšysia.

Idu ŭ treciaje miejsca. „Pakažy mnie, dziadzka, choč adnu dobraju knižycu!“ — žviartajusia prosta da pradaŭca. Pamiz inšymi vyniaŭ „Geografiju Biełarusi“ i „Historyju Novaha Zavietu.“ Ŭbačyŭšy svajo — ja zašmiajaŭsia. Čamu zrabiŭ upapiarok svaim pieršym dumkam? Chiba pavodle naturalnaha prava dušy našaj, što znajšoŭšy svajo darahoje i ŭ bałocie, siarod śmiaćcia, ciešyšsia i tuliš da hrudziej. Daŭ pažzałatoŭki i pakinuŭ, jak najchutčej łukiški plac, słaŭny vastroham i Kažiukovym kirmašom.

V. Kryvičanin.

Usiakuju bieł. knižku, hazetu najlepš i najchutčej dastaniecie

ŭ biełaruskaj kniharni

„PAHONIA“

Vilnia, Zavalnaja vulica № 1.

Z polityki

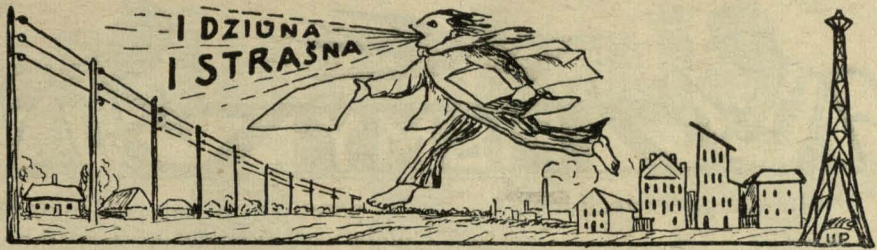
Ad kaho zaležyć mir? Pašla sušvietnaj vajny, abapiorty na Versalskim traktacie, mižnarodny ład u Eüropie mieü dla siabie abaronu ü Lizie Narodaü. Hetaja Liha da 1934—35 hodu sapraüdy była abaronaj i hvarantkaj miru, kali nia üsiudy, dyk prynamsi ü Eüropie. Ciapier Liha zusim asłabła. Niamieččyna biez pieraškod parvała Versalski traktat, Italija zabrała Abisyniju, Japonija Mandžuryju, a Liha arhanizavała kamitety i dyplomatyčnyja narady. Dasiul trykali Lihu Narodaü hałoüna Francyja z Anhlijaj, a ciapier užo i Anhlija adnosicca da Lihi, jak da staroha archivu i polityku viadzie na mižnarodnaj arenie paza Lihaj. Pavodle Anhlii dalejšy mižnarodny ład u Eüropie mohuč utrymać u parazumieñni: Anhlija, Francyja, Niamieččyna i Italija. U hetym kirunku Anhlija užo aktyüna dzieiç, dzieła hetaha nastupila i źmiena ministra zahraničnych spraü u Anhlii.

Prylučeñnie Aüstryi da Niamieččyny. Aüstryja, jak niezaležnaja dziařava užo nia isnuje. Faktyčna i farmalna 13 sakavika 1938 h. Aüstryja prylučana da Niamieččyny i razam z apošniaj stanoviac vialikuju niamieckuju dziařavu.

Prylučeñnie faktyčnaje Aüstryi da Niamieččyny pačalošia 12 sakavika pad naciskam niamieckaha kanclera Hitlera na aüstryjac-kaha prezidenta Miklasy i kanclera Schuschniga: Hitler zažadaü adstaüki Schuschniga, jaki spraciülaüšia zlučeñniu Aüstryi z Niamieččynaj, i vyslaü u Aüstryju niamieckaje vojska. Tady Schuschnig padaüšia ü adstaüku, utvaryüšia novy ürad na čale z kancleram hitleraücam, jaki zaprasiü u Aüstryju z Niamieččyny vojska, bycam dzieła ütrymañnia supakoju i addaü Aüstryju pad uöadu Hitlera. Za vojskam paječaü u Aüstryju i sam Hitler, zmušajučy hetym pajšci ü adstaüku i prezidenta Miklasy.

Takim čynam biez vajny ü praciahu dvuch dzion Aüstryja zlučana z Niamieččynaj i farmalna i faktyčna.

Pry hetym treba adznačyć, što ü hetym zlučeñni moralnaj kryüdy niama nikomu, bo i ü Aüstryi toj samy Niamiecki narod, što i ü Niamieččynie. Heta nie zachopnictva, a tolki naturalnaje zlučeñnie narodu.

ü staroj Vilni, ü našym słaünym miešcie, Endek kaža: — Biełarusaü dzviešcie.
— A dzie rešta?... Na nas, jak hladzieli, Kaža, üsie aź da piat „z'indyčeli; Inšy z strachu schavalisja hdziešci.“

— o —

Vot studentka — vučona, jak huska; I pryhoža. Kazała: „Ja-ruska: Bo moj tatka taki byü — vajenny; Biełaruski jazyk vielmi drenny; Nu, i rod naš vyvodzicca... z Hłuska.“

— o —

Byü milionar-kupiec, žyü u Klecku. Šiadzieü u budcy, jak dzied na zapiečku. Pradavaü špilki, guziki, myła; A z žydami svaryüšia — aź miła! Našu movu znaü horš ad niamieckaj.

Lavon Vietrahon

Prysud šmierci ü Maskvie. Vialiki palityčny pracas u Maskvie končyüšia prysudam šmierci. Z 21 padsudnych 18 zasudžana na karu šmierci, adnaho na 15, adnaho na 20 i adnaho na 25 hadoü katarhi. Na šmierć zasudžanyja üsie staryja balšaviki, revalucyjnery kamunisty: Bucharyn — viedamy teoretyk marksizmu, Rykov — vydatny kamunist, Jagoda, Kreštinskij, Černov, Rakovski, Hryñko — ukrainiec, Šaranhovič — biełarus i inšyja.

Najvyšejšaja Rada SSSR zasudžanych nie pamilavała i prysud 15 h. m. vykanany — usie zasudžanyja rasstralany.

Žmiena üradu ü Francyi. Hetymi dniami ü Francyi adbyłasia žmiena üradu. Novy ürad paüstaü na čale z premjeram Blumam. Hety ürad składajecca z socyjalistaü i radykalaü.

Hišpanskaja vajna i japon-skaje zachopnictva ü Kitai ciapier ad švietu zašlanilisia vialiki-

mi padziejami ü siaredniaj Eüropie — zlučeñniem Aüstryi z Niamieččynaj. Faktyčna ani chatniaja vajna ü Hišpanii, ani japonaska-kitajskaja vajna ü Kitai nia spynilisia i nie asłabli. U Hišpanii paüstancy — fašysty dalej nastupajuć na respublikancaü i napadajuć na ich z araplanaü. U Kitai ü nie katorych miascoch japoncam nieüdajecca i byvaje, što ich tam Kitajcy pabivajuć.

Niebiašpiečny pryjacieli. Hitler, zajaülajučy adnamu anhielskamu karespandetu, što jon hvarantuje Polšcy dostup da mora, ale škaduje, što hety dostup idzie praz niamieckija zemli. Dyk dziünaja heta hvarancyja!

Kuplajcie i vypisvajcie adziny ü nas biełaruski navukovalitarturny časapis

— „КАЛОЎСЬЦЕ“ —

jaki vychodzić raz u try miesiacy i žmiašcaje tvory pieradavych biełaruskich paetaü i pišmieñnikaü.

Składka na „Kalošsie“ ü hod 2 zł., na paühoda 1 zł. Cana asobnaje knižki 50 hr.

Adryst redakcyi i administracyi: Vilnia, Zavalnaja 1—2.

Heta nie pachryścijansku.

Doŭhi Łob, *Bienickaja hm., Maładačanski pav.* U sioletnim mia-sajedzie ũ našaj wioscy było ta-koje zdareńnie: adzin chłapiec za-dumaŭ aŭanicca, ale bački jaho jamu nie pazvalali, bo dziaŭčyna biednaja. Tady jon pajšoŭ naprociŭ bačkoŭ i aŭaniŭsia. A jak vyjaŭdźali jany da ślubu, — bački jaho, zamiest bahasłavić, składali ruki i praklinali ich. Chto z ich tut vinavaty, niachaj Boh ich su-dzić, ale vyjšła nie pachryścijan-sku.

Bielarus.

Zrabiŭsia rusyfikataram.

Ikaźnia, Brastawŭskaŭ pav. U 1936 h. pryjechaŭ u naś prycho-d świašč. V. Charłap. Pa parafii raz-niasłasia čutka, što jon bielarus. Nadta ŭciešylishia našyja parafija-nie, carkva była pierapoŭniena koŭnaj e świata. Časta možna było pačuć, jak sialanie bielarusy, spatkaŭšyisia chvalili novaha świa-ščeńnika i ŭściešanyja paŭtarali: — „narešcie my dačakalisia svajho čalavička”.

I praŭdu treba skazać, što świašč. Charłap pieršyja dva mie-siacy ŭżyvaŭ u kazańniach bołš bielaruskaj movy, jak rasiejskaj. I hetym byli mocna zadavoleny-ja ŭsie parafijanie.

Minuŭ hod. Jakaŭa-ž pieramie-na zrabiłasia z świašč. Charłapam! Zamiest pravasłaŭnaha biel. na-staŭnika, zrabiŭsia rusyfikataram.

Da parafijan, a hetyja ũ nas usie bielarusy, zvaračvajecca z ambony parasiojsku takimi słavami: «Da-rahija prychaŭanie, nam ruskim dołŭny głuboko zapaść u dušu slova našeho ruskoho poeta Pu-š-ina». Tut pačynaje cytavać uryŭ-ki z vierša Puškina. I hetak było nia raz.

Cikava, kamu heta jość pa-trebnym, kab rusyfikavać biel. pravasłaŭnyja masy? Chto na he-tym skarystaje? Ci nia lepš bylo-b, kab pravasłaŭnyja bielarusy nie abminali svaje światyni, a śpiała-li-b tudy, kab pačuć rodnaje slova?

Parafijanin.

Našaje relihijnaje žyćcio.

Sienkievičy, Kosaŭski pav. U na-šaj wioscy ludzi amal usie prava-słaŭnyja, ale ũ cerkvu chodiać mała. Ad Carkvy mnohich adpi-chajuć niadobryja pastupki nieka-torych duchoŭnikaŭ, siarod jakich jość i takija, što za ślub pytajuć u našych maładych 70 zł., a takoj sumy našyja ludzi dać nia mohuć.

Našyja ludzi — heta świeda-myja bielarusy, jany chočuć, kab u carkvie nastajacielem byŭ svoj čalaviek, jaki rozumieŭ by potreby našych sialan, i kab duchovuju stravu našym ludziam dawaŭ u na-šaj bielaruskaj movie. U škole dziaćiej u nas dziać relihii vu-čyc papolsku, a ludzi chacieli-b pabielarusku.

Svoj.

Vilenskaja chronika.

Dr. H. Dembinski, z pryčyny chvo-raści, vypuščany z Łukiskaha vastrohu na svabodu.

50 tysiać na dabračynnaść. Magi-strat vyasynavaŭ 50 tysiać na mety dabračynnyja za miesiac luty. Cikavaść, ci jakaŭa bielaruskaja arhanizacyja atrym-lyvaje z hetych dapamoh, bo-ž i bielaru-sy padatki płaciać?

Maršaľak Rydz-Śmigły 18.III prybyŭ u Vilniu.

Feryi studentaŭ ŭžo pačalisia i bu-duć trывać aŭ da 25 krasavika.

Ŭkraiński Studencki Kancert ad-byŭsia ũ zalī śniadeckich U.S.B. 13.III u čeść T. űevčenki.

Paštovaja skrynka

Ks. dr. I. T. Atrymali, dziakujem. U „Ślach Moł.” pieradali. Duŭa-ž jany byli rady. Z listoŭ Vašaŭa maľadniaka kary-stajem.

Svoj. Karystajem, vieršy pieradali ũ „Zorku.”

Dr. I. M. Skaraciŭšy, skarystajem, pišyćie čašciej.

S. ű. Atrymali, čaś pieradali tudy, kudy vy prasili. Budziem pakrysie ũ „Zor-cy” karystać, ale z prozy, bo z vieršaŭ zdajecca nia ŭdasca. Vieršam vam pišać nia radzim, lepš pišyćie prozaj.

C. S. R. ű. i V. M. Pieradali ũ „Zor-ku,” tam listy Vašy buduć vykarystany.

Ŭ. B. Atrymali, skarystajem. Na vaša imia pasyľajem 4 ekzemplary „Chr. D.”: adzin dla Vas, a 3 dla tych, dla ka-ho vy prasili. Kniŭki vam vysłany. Ci atrymali?

P—n. Drukujem, nie zabyvajcie ab nas!

V. K. Na žal, i ũ hetym numary nie űmiašćilasia, nadrukujem u nastupnym.

M. B. Usio pašto ũ Zorku,“ sioje-to-je buduće nadrukavana.

N. N. Vaš vierš pavandravaŭ u „Zorku.”

P. S. Niekatoryja dobryja, nadru-kuje „Zorka.”

M. I. Vieršy vašy ũ „Zorku” pieradali.

I. C. Vjestki, jak bačyćie, iduć u „Dumcy,” a vieršy pieradali ũ „Zorku.” Z adnaha, zdajecca, skarystajem.

B. K. Blankiet možna daśtać na po-šcie, čakajem.

Ā. B. Vašy rachunki z nami ŭparadku.

C. K. Ci-ž sapraŭdy tak ciaŭka zda-bycca na 3 zał. na rodnuju hazetu?

K. R. Atrymali, i nam zdajecca, što ciapier buduće lepš. Pahladzim. Vy piša-ćie: „vieru ũ svaju siľu, u svaje maľady-ja hady, kali jany nie pramarnujucca pa viečarynach, u restoranach i h. d.” Nu, nu! Āšćiarožna z henymi viečarynami i restoranami, bo kali vy da ich majstra, dyk vašy siľy i maľadyja hady napeŭna pramarnujucca!

Ā. H. Dobra, vysyľajem, tolki-ž i vy nie zabyvajćiesia ab padpiscy.

M. K. Prošbu vašu spaŭniajem. Vi-dać, niekjake staľasia nieparazumieńie. Usio vyjaśnica i buduć atrymlivać hazety.

Ŭvaha!

Vyjšła z druku!

„НАША ПЕСНЯ”

Zbornik 15-ci bielaruskich narodnych pieśniaŭ u apracavańni:

1. Slavianski — Ci nia dudka maja; 2-3. Rahoŭski — Zialony duboček; Oj lacieli hu-sańki; 4. Ŭladzimirski — Oj biada-ž maja, 5. Nikolski — Ā ũ lesie, lesie, 6-10. Ĥaľ-koŭski — Vieceŭ vieje, Rasa űyta rasila, Vylaciela Ĥalka, Ā mnie trudnieńka, Āch ty saľaviej, 11. Śviešnikaŭ — Vierba, 12-15. Hrečaninaŭ — Ā dzie sonca ŭżyjdzie, Koń biaŭcý, Ci ũ poli, Zialon haj.

Cana za ekzemplar 1 zł. 50 hr., z pierasyľkaj — 1 zł. 75 hr.

Na składzie maje: Bielaruskaja Kniharnia „PAHONIA” — Vilnia (Wilno), Zavalnaja 1.

„Chr. Dumka” vychodzić: 1, 10 i 20 koŭnaha miesiaca.

Padpiska na hod — 3 zł., na paŭhodu — 1 zł. 50 hr., na try miesiacy — 75 hr. Cana asobnaha numaru — 10 hrašoŭ. Ādryś Redakcyi i Āministracyi: Vilnia (Wilno), Zavalnaja vul. № 1—2.

Ādkazny redaktar V. JERMAŁKOVIČ

Vydaviec KS. ĀD. STANKIEVIČ

Bielaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Vilnia, Zavalnaja vul. № 1.